

38-41

LOODUSKAITSE PÄEV KOOLIS

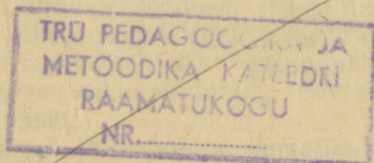
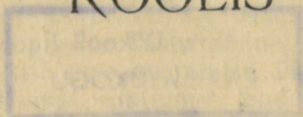
188682

A-54626

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU
METSAMAJANDUSE JA LOODUSKAITSE
PEAVALITSUS

V. VOORE

LOODUSKAITSE PÄEV
KOOLIS

Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise
Ministeeriumi Teaduslik-Tehnilise Informatsiooni Büroo

Tallinn 1964

ESTONIAN MINISTRY OF EDUCATION
MITSANIMÄLUSE JA KÕRVALMÄLUSE
KATSEKOGU

V. YOKK

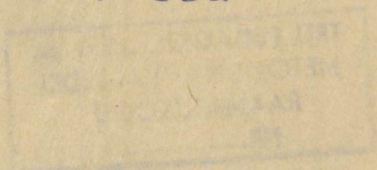
LOODUSKAITSE PÄEV

KOOLIS

2

Tartu Olikooli
RAAMATUKOGU

188682

ESTONIAN MINISTRY OF EDUCATION
MITSANIMÄLUSE JA KÕRVALMÄLUSE
KATSEKOGU

Tallinn 1904

Igapäevases koolitöös on õpilaste tegevus suuremal või vähemal määral seotud loodusega. Kõnelemata bioloogilistest distsipliinidest, on koolinoored loodusega otseses kontaktis nii mõnegi ühiskondlikult kasuliku tegevuse ja tootmisõpetuse ajal. Olgu põllul või aias, metsa istutamas või traktorit juhtimas, karjakoplis või rebasefarmis — kõikjal tuleb kokku puutuda loodusega. Ühes praktiliste oskuste andmisega toimub ka õpilaste kasvatamine: noortelt nõutakse kollektiivsuse austamist, üksteise abistamist, hoolitsevat suhtumist loodusobjektidesse, loodusvara ratsionaalset kasutamist, tööpaiga korrashoidmist, looduse saastamise vältimist jms. — ühesõnaga kõrget töökultuuri ning teadlikku, heaperemehelikku suhtumist loodusesse. Loodusega kokkupuutumine süvendab noortes ka ilutunnet.

Heameel ja rahulolu korralikult sooritatud ülesande üle, olgu selleks siis sirged künnivaod, puhtaks rohitud peenarde read, lakkav viljapõld või noor elujõuline mets, kalamajandi basseini-

des reipalt ujuvad kalamaimud — kõik see loob tööroomu, paneb armastama oma kätetööd ning on tugevaks ajendiks tulevase kutseala valikul.

Esteetilist meelt süvendamata ei saa kasvatada armastust looduse vastu. Looduse hoidmine ja kaitsmine on seotud inimese suhtumisega sotsialistlikusse omandisse. Kasvatada teadlikku suhtumist loodusesse, inimest ümbritsevasse keskkonda, see on kommunistliku kasvatusel lahutamatuks osaks.

Looduskaitse kuulub olulise elemendina kooli õppe- ja kasvatusprotsessi. Tarvitseb vaid veidi lähemalt tutvuda õppeprogrammide ja meetoodiliste juhenditega, kui veendume, et tänapäeva looduskaitse põhimõtted läbivad neid n.-ö. punase niidina. Kui tulemusrikkalt need põhimõtted õpilastes juurduvad, see sõltub juba pedagoogidest.

Ei tohi unustada, et ühelgi kaunisõnalisel üleskutsel või kunstipäraselt kujundatud loosungil ei ole sellist mobiliseerivat jõudu kui õpilaste sihipäraselt suunatud tegevusel looduses.

Õpilastes äratatakse huvi looduskaitse vastu nii ainetundides kui ka klassi- ja koolivälise töö raames. Nagu kogemused näitavad, võib massiüritustega (metsapäevad, aianädal, lõikuspidu, looduskaitse päev, lindude päev) saavutada suurt kasvatuslikku efekti.

Käesolevas brošüüris käsitletakse lähemalt looduskaitse päeva organiseerimist koolides. Kirjutis, mille aluseks on parimad sellekohased kogemused, abistab koole looduskaitse päeva korraldamisel. Võimaluste piires viidatakse ka vastavasisulisemale eestikeelsele kirjandusele.

Looduskaitse päeva organiseerimise põhimõtted on järgmised.

1. Looduskaitse päeva eesmärgiks on looduskaitse ideede populariseerimine koolinoorte hulgas, nende kaudu ka lastevanemate ja kooli ümbruse elanikkonna hulgas.

2. Looduskaitse päev korraldatakse tavaliselt maikuu teisel pühapäeval, kuid ilmastikutingimustest ja muudest kohalikest oludest olenevalt võib selle organiseerida ka mõned päevad varem või hiljem.

3. Looduskaitse päev peab olema koolis toimuva looduskaitsealase tegevuse kõrgpunktiks. Sel päeval tuleb vääriliselt hinnata seniseid töötulemusi looduskaitse alal, määratleda edasise töö suund ning autasustada (rinnamärgiga «Noor looduskaitaja», aukirjaga, käskkirjaga) ja premeerida eesrindlikke õpilasi — looduskaitse aktiviste.

Looduskaitse päeval kasutatavad töövormid peavad looduskaitse tähtsuse eredalt esile tõstma. Kaasaja looduskaitse probleeme tuleb lahti mõtestada laiemalt, näiteks selgitada, et

metsa istutamine ei tähenda ainuüksi uute loodusrikkuste loomist, vaid ka heaperemehelikku hoolitsust tulevaste põlvkondade eest; et pargi rajamine pole ainult ümbruse kaunimaks kujundamine, vaid ka õhu puhtamaks muutmine, et pesakastide ehitamine kasulikele lindudele on tihedalt seotud aedade ja põldude kaitsega kahjurite eest jne. Looduskaitse päev sümboliseerigu ka meie tänu kõigi nende hüvede eest, mida meie looduselt saame, ning olgu aktiivse looduskaitse väljendusvormiks ja nagu aruandeks looduse heaks tehtud tööst.

4. Looduskaitse päeva tähistamine tuleb ühendada looduse kaitsmise aktiivsete vormidega, s. o. tegevusega vahetult looduses. See on paratamatult seotud õpilaste teatud füüsilise pingutusega. Seepärast tuleb arvestada, et vastavad tööd ei muutuks õpilastele koormavaks ja tüütavaks. Ei tohi unustada, et looduskaitse päev peab kujunema noortele tujuküllaseks kevadiseks suursündmuseks ja pidupäevaks, mil õpilased rahuldustundega teevad kokkuvõtteid oma senisest tööst, panevad tarmukalt käed külge ümbritseva keskkonna kaunistamisele ning tulvil töörõõmu plaanitsevad uusi töövõite looduse kasuks.

5. Looduskaitse päeva korraldamisel võib kasutada kõige erinevamaid töövorme, kusjuures praktiline tegevus vaheldugu jalutuskäikude,

mängude või ekskursioonidega. Niisugune vaheldus esinegu igas koolis kogu aasta. See toob juurde uudsust ja teeb üritused huvitavamaks.

Koolide senist praktikat arvestades võiks looduskaitse päeva kava olla järgmine:

a) pidulik aktus, kus kaugemad ja kohalikud külalised esinevad sõnavõttudega, kooli loodusesõbrad räägivad oma tööst ning toimub autasustamine.¹ Organiseeritakse päevakohane näitus, mis peab andma ülevaate kooli tegevusest looduskaitse alal. Väljapanekud võivad panna aluse kooli looduskaitse- või koduloo-nurgale;

b) ekskursioon (matk) loodusesse (selle võib siduda lühemaajaliste praktiliste töödega — põlispuu mõõdistamine, rändrahnude kirjeldamine jms.) või mingi tegevus kooliaias, naabermajandi territooriumil, pargis jne.;

c) looduskaitseteemaline isetegevusõhtu (kunstiline isetegevus, viktoriinid jms.).

On selge, et igalt koolilt ei saa nõuda nii laialdast kava. Mingil juhul ei tohi aga jääda ära pidulik aktus ja tegevus looduses, ükskõik kui piiratud see ka oleks.

¹ Informatsioonileht nr. 1. Tln. 1963 (Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi Teaduslik-Tehnilise Informatsiooni Büroo).

6. Looduskaitse päeva edukus oleneb suurel määral vastava plaani õigeaegsest koostamisest ja üksikasjalikust läbiarutamisest. Paljudes koolides toimub see pedagoogilise nõukogu koosolekul, pioneerimalevas või kooli komso-moli-algorganisatsioonis.

Näiteks arutati Tõrva Keskkoolis 1961. aasta looduskaitse päeva kava kommunistlike noorte koosolekul juba 15. veebruaril. Koosolekul viibis ka linna täitevkomitee esimees.

Looduskaitse päeva korraldamisest peab osa võtma kogu kooli kollektiiv, selle organiseerimine ei tohi lasuda ühe isiku (bioloogia õpetaja või vanempioneerijuht jt.) või väikese õpilaskollektiivi (mõne ringi aktiiv) õul. Looduskaitse päeval toimuvate ürituste korraldamiseks tuleb paluda appi ka kooli šeffe, lähima ühismajandi, kohaliku raamatukogu või klubi, metskonna jt. töötajaid.

7. Looduskaitse päeva laialdase populariseerimise eesmärgil peab selle tähistamine peegelduma ajakirjanduses ja raadios ning võimalust mööda ka pedagoogilistes väljaannetes. Koolid annavad sel puhul välja seinalehe erinumbrid.

Looduskaitse päeva hakati meie vabariigis tähistama looduskaitse entusiastide algatusel 1957. aastal. Esmakordselt organiseeriti looduskaitse päev Viljandis sama aasta novembris.

millal Viljandi Lossimägede parki istutati mälestustamm ja korraldati ekskursioon Viiralti tamme juurde. Järgmisel aastal tähistati looduskaitse päeva juba üle vabariigi, 1960. aastal peeti seda päeva enam kui pooltes vabariigi koolides¹.

Aasta-aastalt on kasvanud kogemused ning nüüd on looduskaitse päeva sisukaks ja huvitavaks korraldamiseks juba rohkesti materjali.

Nagu eespool märgitud, on looduskaitse päeva peamiseks organiseerijateks koolid. Seal, kus päev on omandanud tõelise massiürituse ilme, on koolidele ulatanud abistava käe ka lastevanemad ning metsamajandite, kalakaitse organisatsioonide, kohalike looduskaitse komisjonide jt. töötajad. Looduskaitse päeva korraldamise algatajaks koolis on sageli mõni ring, näiteks naturalistide ring (Alavere ja Vasalemma kooli jt.), kodu-uurimise ring (Kuusalu, Rakke, Kildu, Kodaseo kooli jt.), pioneerimaleva looduskaitse grupp (Koigi 8-kl. Kool), zooloogide ring (Kosejõe Erirežiimiline Internaatkool) jne. Mõnel juhul on looduskaitse päeva organisaatoriks ka kohalikud looduskaitse ühiskondlikud inspekto-

¹ Eilart, J. Looduskaitse päev Eesti NSV-s. — «Eesti Loodus», 1959, nr. 4.

Niinemäe, O. Looduskaitsealasest tööst Viljandi rajooni koolides. — «Eesti Loodus», 1959, nr. 3.

rid (Toila). 1960. aasta looduskaitse päeva hommikul korraldas kohalik ornitoloog Toila pargis lindude tundmaõppimise praktikumi, päeval toimusid pargi korrastustööd, õhtupoolikul aga tutvuti pargi dendroflooraga. Üritusest võttis osa üle 200 koolinoore ja täiskasvanu. Kohilas oli 1959. aastal looduskaitse päeva organiseerijaks Rapla rajooni kodu-uurimise toimkonna esimees. 1960. aastal korraldas looduskaitse päeva Kloogal Harju rajooni Klooga külanõukogu kodukultuuri komisjon. Muude ürituste kõrval toimus ka kultuurimaja ümbruse korrastamise hoogtööpäevak, millest võttis osa nii õpilasi kui ka lastevanemaid. Hästi on looduskaitse päevad organiseerinud Kosejõe Erireežiimiline Internaatkool. Näiteks korrastati 1962. aastal nn. Kabelimäe park. Hoogtööst võttis peale internaatkooli pere osa Kuivjõe tolleaegse remontkontori kollektiiv eesotsas ametiühingukomitee esimehega. Käed lõi külge (n.-ö. pedagoogilise praktika korras) ka Tallinna Eelkoolikasvatuse Kooli II kursus, kes tõi omakorda kaasa šefid — Tallinna Merekooli õpilased. Looduskaitse päeval toimusid ka kooli naturalistide rühmade lühimatkad. Igal rühmal tuli vastava komisjoni ees esineda aruandega oma ülesande täitmisest, esitada kogutud materjal ja anda sellele ka iseloomustus. Päev lõppes lõkkega.

Suur kasvatuslik ja õpetuslik tähtsus on looduse heaks tehtavatel praktilistel töödel. Tihti on neil töödel ühiskondlikult kasuliku tegevuse ilme ning seepärast on need eriti hinnatavad. Selliste ürituste hulka kuulub kooli, ühismajandi või kultuuriasutuse ümbruse heakorrastamine ja haljastamine, mis on muutumas õpilastele endastmõistetavaks ülesandeks. Nii korrastas Vasalemma Keskkool remonditöökoja pargi, Kohila Keskkool haljastas kultuurimaja ümbruse, Elva Keskkool oma šeflusaluse kolhoosi keskuse. Hummuli 8-kl. Kooli õpilased tegid haljastustöid «Emajõe» kolhoosi territooriumil, kooli pioneerid istutasid igaüks oma koduõuele puu või põõsa. Tõrva Keskkool organiseeris «Tuleviku» kolhoosi keskuse heakorrastamise jne.

Alati polegi nii oluline tehtud töö maht (istutatud puude hulk, haljastatud ala suurus, rajatud metsa hektarite arv jne.), kui just töötamisel saadud praktilised oskused ja noorte teadlikkus, et töö on ühiskonnale kasulik.

Iga ürituse õnnestumise eelduseks on muidugi noorte asjatundlik juhtimine, korralikud töövahendid, vajaduse korral transpordivahendite olemasolu jms. Niisuguste küsimuste lahendamisel saavad koolid sageli abi asutustelt ja organisatsioonidelt. Sel eesmärgil on koolidel

soovitatav pidada tihedat sidet kohaliku metskonna, rajooni looduskaitse komisjoni ja külanõukogu looduskaitse sektiiooniga, kes on kohalikeks looduskaitset suunavateks organiteks.¹

On üldtuntud tõsiasi, et loodust saab edukalt kaitsta vaid tema põhjalikul tundmisel. Seepärast ei ole enam vaja rõhutada ekskursioonide ja matkade tähtsust loodusesse. Looduskaitse päeval korraldatakse neid nii paaritunnilisi kui ka pikemaid. Soovitatavad on kompleksed ekskursioonid, mille marsruudid peavad olema sellised, et tutvutaks nii looduskaitsealaste looduslike vaatamisväärsuste kui ka muinsuskaitse ja kultuurilooliste objektidega. Näiteks võiks tuua Jõgeva Keskkoolis 1959. aastal organiseeritud ekskursiooni marsruudi: Kalevipoja säng Alatskivil — Juhan Liivi kalm — Kallaste devonipank — Kalevipoja linnukivi Prossa järve ääres — O. Lutsu «Paun-

¹ Abimaterjale looduse ja looduslike ressursside kaitse ühiskondlikule inspektorile. Tln., 1963 (Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi Teaduslik-Tehnilise Informatsiooni Büroo).

Juhendeid parkide korrastamiseks. Tln., 1963 (Eesti NSV Põllumajandussaaduste Tootmise ja Varumise Ministeeriumi Teaduslik-Tehnilise Informatsiooni Büroo).

verega» seotud kohad. Iga objektiga tuleb lähemalt tutvuda, seda kirjeldada, pildistada jne.¹

Ekskursioonidel teostatakse ka fenoloogilisi vaatlusi. Paljud koolid (Tõrva ja Kodasoo 8-kl. kool, Kohila Keskkool jt.) teevad seda järjekindlalt Laste Turismi-Ekskursiooni Jaama poolt väljakuulutatud ürituse «Kohtumine kevadega» raames, teised (Jõgeva Keskkool, paljud Paide rajooni koolid jt.) aga Looduseuurijate Seltsi fenoloogia komisjoni organiseerimisel.²

Mõnedes koolides korraldatakse looduskaitse päeval ülekoollisi matkapäevi. Niisugune päev toimus 1961. aastal Tõrva Keskkoolis. Pärast päevakohast kultuurihommikut siirdusid kõik klassid rühmiti ettenähtud marsruutide järgi matkateedele (välja arvatud abiturientid, kes traditsiooni järgi istutasid koolimaja ümbruses «abiturientide puid»). Igal rühmal oli kaasas

¹ Juhiseid looduskaitset väärivate objektide kirjeldamiseks. Rmt.: Looduskaitse põhimaterjale. Tln., ERK, 1959. Lk. 212—214.

Koduümbruse uurimine matkadel ja ekskursioonidel. Sarjast «Õpi tundma oma kodumaad!». Tln., 1957. Lk. 38—39 (Eesti NSV Haridusministeeriumi Vabariiklik Laste Turismi-Ekskursiooni Jaam).

² Koduümbruse uurimine matkadel ja ekskursioonidel. II osa. Sarjast «Õpi tundma oma kodumaad!». Tln., 1959 (Eesti NSV Haridusministeeriumi Vabariiklik Laste Turismi-Ekskursiooni Jaam).

õpetaja. Saadud ülesannete täitmise kohta tuli rühmal esitada päevik. Nii oli VII klassi teekonna pikkus 10 km ja ülesanded-küsimused järgmised.

1. Milliseid rändlinde nägite? Missuguses elupaigas (metsas, põllul, vees jne.) üks või teine tegutses?

2. Missugune on elu praegu veekogus?

3. Milliseid putukaid nägite oma teekonnal?

4. Missuguseid looduskaitsealaseid objekte kohtasite matkal (andmeid ja fotosid nendest)?

5. Kas teie kodu ümbruses on looduslikke paiku, millega on ühenduses mõni ajalooline sündmus või kultuurilooa seotud isiku elu ja töö?

6. Kas märkasite matkal eksimusi looduskaitse põhimõtete vastu? Kuidas teie arvates saaks seda heaks teha?

Eeskuju väärrib looduskaitse päeva tähistamine 1962. aastal ka Võru 2. 8-kl. Koolis. Ürituste eesmärki iseloomustab juba pealkiri päeva aruandes: «Õppepäev looduses looduskaitsealase töö ühe vormina». Päeva üritused toimusid kolmes etapis: a) kultuurihommik — naturalistide esinemised looduskaitsest üldse ja oma tööst; b) neljal päeval klasside kaupa korraldatud matkad kindlaksmääratud marsruutidel ja konkreetsete ülesannetega (kevadnähtuste fik-

seerimine; tutvumine looduskaitseobjektide ja nende olukorraga ning pargi puude kahjuritega; vestlused kohalike elanikega rahvaluule kogumise eesmärgil; kevadtööde jälgimine sovhoosis «Võit» jms.; c) päeva kokkuvõttena toimus «looduskaitse õhtu», kus esinesid nii õpilased kui ka külalised; rajooni looduskaitse komisjoni esimees esines ettekandega «Looduskaitsest Võru rajoonis»; kohaliku kalandusklubi esimees vestles veekogude ja metsloomade kaitsest; õhtu kunstilisest osast võttis osa kooli šeff — Võru Kohaliku Majanduse Kombinaadi isetegevuskollektiiv.

Looduskaitse päeva puhul valminud töödest ja kogutud materjalidest (kirjandid, luuletused, joonised, välklehed, geograafilised, ajaloolised ja botaanilised kirjeldused, herbariumid, õppevahendid «Metsa- ja põllukultuurid», makett «Kuidas tekivad jõed», fotod jne.). Korraldati näitus. Paremate tööde autoreid premeeriti. Õppepäevast andis ülevaate amatöörfilm «Õppepäev looduses», mille valmistasid kooli kinoringi liikmed.

Matkade ja ekskursioonide marsruutide koostamisel abistavad koole mitmesugused trükiväljaanded: «Aegviidu-Nelijärve», «Eesti NSV», «Haanjabaa», «Saaremaa», «Otepää», «Hiiumaa», «Rõuge-Haanja-Vastseliina», «Pandi-

vere teedel» jt. Looduskaitsealade kohta on ilmunud kolm brošüüri: «Matsalu laiud, luhad ja linnud», «Viidumägi — haruldaste taimede kodu» ja «Vilsandi linnuriik». Raamatud «Kalevipoja jälgedel» ja «Muistendeid Kalevipojast» käsitlevad Kalevipoja nimega seotud loodusobjekte, millest enamik on kas loodus- või muinsuskaitse all.

Looduskaitse päevade korraldamisel on nagu tegelikus tööski välja kujunenud mitmed toredad traditsioonid.

Üheks selliseks on nn. mälestuspuude istutamine. Samal eesmärgil on alustatud ka parkide rajamist, mida igal järgmisel looduskaitse päeval uute puude juurdeistutamisega laiendatakse.

Näiteks pani Puiatu 8-kl. Kool 1961. aastal aluse NLKP XXII kongressile pühendatud «Rahu ja sõpruse pargile». Pargi rajamisele eelnesid vastavad ettevalmistustööd — istutusmaterjali väljavalimine metsas, selle kohaletoomine jne. Töid juhatas kohalik metsavaht. Toimus pidulik tseremoonia, kus «Tubliduse allee» esimesed puud istutasid I ja VII klassi parimad õpilased. Sama traditsiooniga jätkatakse pargi täiendamist järgnevatel aastatel. V klass rajas «Volodja Uljanovi nimelise kasepuiestiku», VI klass «Kosmonaudi puiestiku» (kuu-

sed), VII klass puiestiku «Vostok» (pihlakad ja kadakad).

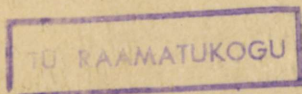
Pisisaare 7-kl. Kool (Jõgeva rajoon) korraldas 1960. aasta looduskaitse päeval oma pargis vestluse pargi ajaloost ja puudest. Istutati juurde uusi puid ja põõsaid. Esimese nn. õnnekase istutas kooli vanim töötaja — kauaaegne kooliteenija.

Rakke Keskkool käib igal looduskaitse päeval kogu kooliga matkamas, iga kord eri marsruudil. Igale osavõtjale jääb matkast mälestus — riidele värvitud vastav embleem.¹

Vasalemma Keskkool on looduskaitse päeva tähistanud «Abiturientide allee» täiendamisega, Õisu 8-kl. Kool istutab igal aastal õppeaasta parima sportlase nimele tamme, Roosna-Alliku kool annab lõpetajatele pidulikult üle koduaeda istutatava viljapuu, Kildu 7-kl. Kool rajas 1958. aastal kunstnik J. Köleri sünnipaigale pargi, Holstre 8-kl. Kool täiendab igal looduskaitse päeval vastavat albumit sellekohaste fotodega jne.

Tänavu võiks eriti soovitada pargi rajamist pioneerorganisatsioonile V. I. Lenini nime andmise 40. aastapäeva tähistamiseks; selle pargi

¹ Joonuks, H. Rakke Keskkooli looduskaitsematkad. — «Eesti Loodus», 1963, nr. 3.

täiendamine peaks kujunema iga järgmise looduskaitse päeva traditsiooniliseks ürituseks.

Soovitav on mälestada ka mõnda nimekat looduskaitse tegelast (T. Lippmaa, H. Koppel, A. Toom jt.) temanimelise tamme istutamisega.¹

Järgimist väärivaks traditsiooniks on looduskaitse- või koduloonurga avamine looduskaitse päeval, nagu seda on teinud Alavere, Paistu, Kildu, Rakke, Kodasoo, Jõelähtme jt. koolid. Vastav materjal kogutakse pikema aja jooksul, avamine aga toimub looduskaitse päeval. Nii-sugused nurgad nagu looduskaitseenäitusedki on õpilaste töö kokkuvõtteks ning stimuleerivad koolinoorte huvitavat ja vajalikku looduskaitsealast tegevust.

Lõpuks tuleb märkida, et sisukalt ja huvitavalt korraldatud looduskaitse päev aitab kasvatada noortes hoolitsevat suhtumist loodusesse. Ka süvendab see massiüritus oskuslikul organiseerimisel õpilastes loodusearmastust ja soovi olla kasulik kodumaa looduse kaitsmisel ning meie maa rikkuste taastamisel ja suurendamisel.

¹ 50 aastat looduskaitset Eestis. Looduskaitse bülletään nr. 2. Tartu, 1961. (Eesti NSV Teaduste Akadeemia Looduskaitse Komisjon).

M. W. HOOPER

REAR ENGINEER, U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

U.S. NAVY

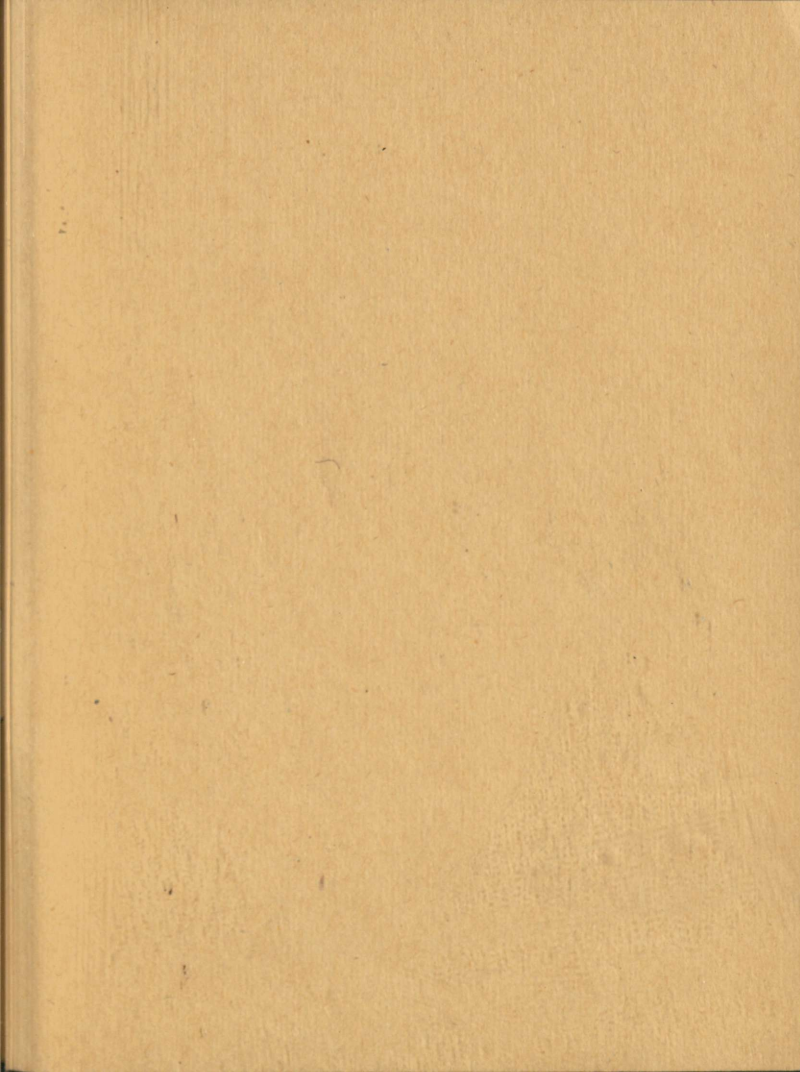
В. Н. Вооре
ДЕНЬ ОХРАНЫ ПРИРОДЫ В ШКОЛЕ
На эстонском языке

БЮРО НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ
ИНФОРМАЦИИ МИНИСТЕРСТВА
ПРОИЗВОДСТВА И ЗАГОТОВОК
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОДУК-
ТОВ ЭСТОНСКОЙ ССР
Таллин, ул. Лай, 39

Toimetaja H. Kurik
Tehniline toimetaja O. Kasemets
Korrektor M. Amon

Ladumisele antud 4. IV 1964. Trükkimi-
sele antud 23. IV 1964. Paber 60×90, ¹/₃₂.
Trükipoognaid 0,625. Arvestuspoognaid
0,56. Trükiarv 3000. Tell. nr. 1228.
MB-03784. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn,
Pikk 40/42.

Tasuta

TASUTA

A

54 626

188 682

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00449290 8